

Novăceanul

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ♦ Anul XIII, Nr. 145 ♦ VINERI, 29 August 2025 ♦ ISSN 2392 – 6961

Handbal, emoție și tradiție în devenire la Novaci – Prima ediție a Memorialului „Dumitru Popica & Victor Brăiloiu”

În zilele de 5 și 6 septembrie 2025, sălile de sport de la Novaci și Radoși vor răsună de strigăte, aplauze și emoții la prima ediție a Memorialului „Dumitru Popica & Victor Brăiloiu” – turneu de handbal ce aduce împreună tinere jucătoare din mai multe județe ale țării.

Evenimentul este mai mult decât o competiție. Este un omagiu adus celor doi oameni care au iubit sportul și au susținut generații întregi de copii.

Două zile, 32 de meciuri

Organizatorii au pus la punct un program intens: 32 de partide de handbal, desfășurate pe parcursul a două zile:

- Vineri, 5 septembrie, meciurile se vor juca în sala de sport a Liceului Teoretic Novaci.

- Sâmbătă, 6 septembrie, spectacolul sportiv continuă în sala de sport Radoși, unde va avea loc și festivitatea de premiere.

„Va fi o adevărată sărbătoare a handbalului juvenil. Fetele noastre așteaptă cu nerăbdare să intre pe teren și să-și măsoare forțele cu echipe de tradiție”, a declarat profesorul Colțescu Manuel, antrenorul CS Novaci.

CS Novaci – gazde și protagoniste

Orașul Novaci se pregătește de sărbătoare sportivă, iar gazdele din Novaci vor fi reprezentate la ambele categorii: junioare II și junioare III, după cum se poate observa mai jos. Jucătoarele locale își doresc să facă o figură frumoasă în fața propriilor suporter, dar mai presus de toate, să trăiască experiența unui turneu de anvergură, chiar la ele acasă. În competiție și-au anunțat prezența echipe puternice precum LPS Târgu Jiu, CSM Vulcan, HC Decebal Mehedinți, CS

Hercules, CSC Milenium Giarmata, CSS Craiova, CSS Dr. Tr. Severin și Colegiul Energetic Rm. Vâlcea.

Junioare II

1. LPS Tg.Jiu
2. CSM Vulcan
3. HC Decebal Mehedinți
4. CS Hercules
5. CSC Milenium Giarmata
6. CS Novaci

Junioare III

1. C.S.S. Dr. T. Severin
2. CSS Craiova
3. CSM Vulcan
4. CSC Milenium Giarmata
5. CSM Tg. Jiu
6. Colegiul Energetic Rm.Vâlcea
7. CS Novaci

Program

♦ Vineri, 5 septembrie – Sala de sport a Liceului Teoretic Novaci

J2	9:00-9:40	C.S. Novaci - C.SM. Tg. Jiu
J3	9:45-10:25	C.S. Novaci - C.S.M. Vulcan
J2	10:30-11:10	C.S.S. Craiova - C.S.S. Dr. T. Severin
J3	11:15-11:55	H.C. Decebal Mehedinți - C.S. Hercules
J2	12:00-12:40	C.S.M. Vulcan - Colegiul Energetic R.M. Vâlcea
J3	12:45-13:25	C.S.C. Milenium Giarmata - C.S.M. Vulcan
J2	13:30-14:10	C.S. Novaci - C.S.S. Dr. T. Severin
J3	14:15-14:55	L.P.S. Tg. Jiu - H.C. Decebal Mehedinți
J2	15:00-15:40	C.S.M. Vulcan - C.S.C. Milenium Giarmata
J2	15:45-16:25	C.S.M. Tg. Jiu - C.S.S. Tr. Severin
J2	16:30-17:10	C.S.S. Craiova - Colegiul Energetic R.M. Vâlcea
J3	17:15-17:55	C.S. Novaci - H.C. Decebal Mehedinți
J3	18:00-18:40	C.S. Hercules - C.S.C. Milenium Giarmata
J2	18:45-19:25	C.S.M. Tg. Jiu - Colegiul Energetic R.M. Vâlcea
J3	19:30-20:10	C.S.M. Vulcan - L.P.S. Tg. Jiu
J2	20:15-20:55	C.S.S. Craiova - C.S.C Milenium Giarmata

J3	11:00-11:40	H.C. Decebal Mehedinți - C.S.C. Milenium Giarmata
J2	11:45-12:25	C.S.M. Vulcan - C.S.S. Craiova
J2	12:30-13:10	C.S.M. Tg. Jiu - C.S.C. Milenium Giarmata
J3	13:15-13:55	C.S. Hercules - C.S.M. Vulcan
J3	14:00-14:40	C.S. Novaci - C.S.C. Milenium Giarmata
J2	14:45-15:25	C.S. Novaci - Colegiul Energetic Rm. Vâlcea
	15:30-16:00	Premiere
J3	16:10-16:50	C.S. Hercules - L.P.S. Tg. Jiu
J2	16:55-17:35	C.S.S. Dr. T. Severin - C.S.C. Milenium Giarmata
J2	17:40-18:20	C.S.S. Craiova - C.S. Novaci
J3	18:25-18:45	C.S.M. Vulcan – H.C. Decebal Mehedinți
J2	18:50-19:30	C.S.M. Vulcan - C.S.M. Tg. Jiu

Handbal și amintiri

Pentru comunitatea din Novaci, acest memorial este începutul unei tradiții. Dincolo de rezultatele sportive, fiecare pas pe teren va purta cu sine gândul la cei doi oameni omagiați. „Este modul nostru de a le spune «mulțumim» și de a duce mai departe ceea ce ei au iubit: handbalul și copiii care cresc prin sport”, spun organizatorii.

Atmosfera promite să fie una de mare emoție: tribune pline, meciuri spectaculoase, încurajări și, la final, medalii, diplome și amintiri.

Prof. Tomescu Oana-Raluca, Prof. Colțescu Manuel-Irinel

♦ Sâmbătă, 6 septembrie – Sala de sport Radoși

J3	8:00-8:40	C.S Hercules - C.S. Novaci
J3	8:45-9:25	C.S.C Milenium Giarmata - L.P.S. Tg. Jiu
J2	9:30-10:10	C.S.C Milenium Giarmata - Colegiul Energetic Rm. Vâlcea
J2	10:15-10:55	C.S.M. Vulcan - C.S.S. Dr. T. Severin

Jurnal de ANSAMBLU (... "Nedeia")... fragmente

Până în prezent, vara anului 2025 a fost o vară cu adevărat "fierbinte" pentru membrii Ansamblului Folcloric "Nedeia" din Novaci, implicați în tot felul de activități menite a promova și conserva tradițiile novăcenilor, oameni harnici și gospodari, cu dragoste și respect pentru zestrea culturală moștenită din străbuni. Generații de novăceni au transmis din veac în veac, de la părinți la copii, elemente esențiale de cultură tradițională, care au dat continuitate românilor pe aceste meleaguri prin port popular, arhitectură locală, gastronomie tradițională, cântec, dans și obiceiuri.

Astăzi, când vorbim de efectele inteligenței artificiale asupra existenței umane, la nivelul micuței noastre comunități încă mai este ușor de observat interesul pentru cultura tradițională locală, iar tinerii continuă să-și petreacă timpul liber învățând dansuri populare, fapt ce dovedește clar structura sănătoasă a comunității novăcene, pentru care contează mult viitorul - orientându-și tinerii spre ramuri de vârf ale științei și tehnicii, spre domenii revoluționare ale tehnologiei -, dar și trecutul, cu tot ce înseamnă istorie și tradiție.

De-a lungul anilor, întotdeauna s-a vorbit în termeni elogioși despre zona Novaci. Promovarea meleagurilor novăcene cu tot ce ține de viața oamenilor este un obiectiv esențial pentru dezvoltarea economică și culturală a zonei. Folclorul local este un domeniu important în acest sens.

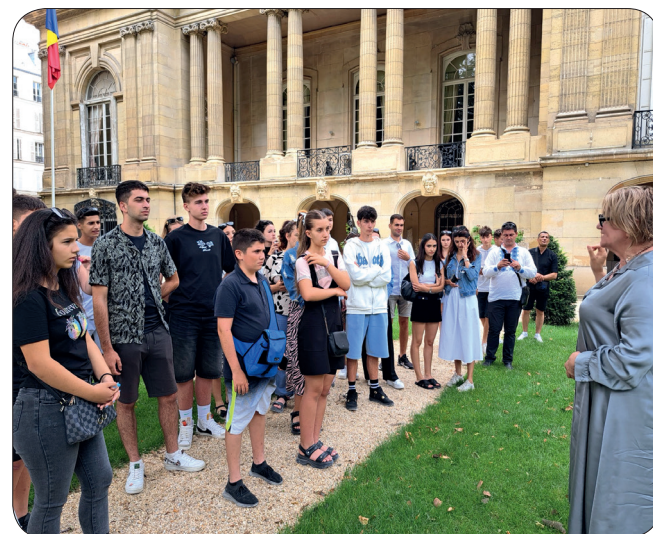
Modalitățile de promovare a zonei prin cântec, port și dans popular au fost dintre cele mai variate, printre ele, la loc de cinste situându-se activitatea Ansamblului Folcloric "Nedeia", de la înființare și până în prezent. Înființat în anul 1977, la inițiativa lăudabilă a directorului Casei de Cultură Novaci, din acea vreme, profesorul C-tin Dărvăreanu, acest ansamblu, prin prezența sa pe marile scene ale României și Europei, a marcat începutul unei îndelungate perioade de dezvoltare culturală locală. Acest lucru, evident, a avut efecte benefice nu doar asupra conservării tradițiilor locale, ci și asupra dezvoltării turistice a zonei, cu influențe puternice în ceea ce privește încurajarea păstoritului.

Conștienți de importanța păstrării valorilor culturale locale, generații de dansatori novăceni, sub coordonarea unor directori animați de sentimentul apartenenței la comunitatea păstorească, cu tot ce ține de viața acesteia, au păstrat aprinsă, zeci de ani, făclia dragostei pentru tradiții, stârnind admirația unei mase largi de oameni.

Anul 2025 este unul dintre anii marilor reușite pentru Ansamblul Folcloric "Nedeia" în ceea ce privește promovarea orașului Novaci, datorită amplelor evenimente culturale la care a participat, culminând cu Festivalul Mondial De Folclor de la Alençon - Franța, iulie 2025 -, organizat de CIOFF. Spectacolele susținute

pe scenă și în diferite spații, unele destinate Zilei Naționale a Franței, s-au bucurat de o caldă și entuziastă primire din partea publicului, a presei și posturilor de televiziune. Publicația franceză "Ouest-Francis" consemna în unul dintre numerele sale: "Îmbrăcați în alb și negru dansatorii români avansează în mijlocul publicului. De data aceasta acordeonul le armonizează pașii. Femeile cântă, bărbații bat cizmele de podea. Totul este mișcare și zâmbet. Publicul urmărește cu atenție. Izbucnesc apoi aplauzele și strigătele publicului. «Extraordinar! Te pun într-o dispoziție bună», se entuziasmează Marianne Andreu, prezentă în public." (Ouest-France, 13 iulie 2025).

La plecarea din Franța, membrii Ansamblului "Nedeia" și-au văzut visul cu ochii și nu oricum. Invitația la festivalul de la Alençon le-a oferit ocazia unui răsfăț cultural turistic. Am vizitat Ambasada României la Paris și am rămas impresionați de măreția unei construcții situate în central Parisului, care aparține poporului român. Puțini sunt cei care pot vizita acest obiectiv, iar noi am reușit acest lucru datorită d-nei Ingrid Anarela Vaileanu Paun și demersurilor la nivel înalt făcute de novăceanca noastră. Surpriza cea mare ne-a oferit-o d-na Gabriela Massaci, o româncă extraordinară, care lucrează la ambasadă. În prezența acestei doamne cu har în arta povestitului ne-am simțit ACASĂ - la Paris, printre oglinzi venețiene, în săli placate cu marmură rară, într-o bibliotecă în care și-au găsit locul cărți valoroase de sute de ani, într-o clădire cu o poveste specială. Excursia dansatorilor la Paris a continuat cu Domul Invalizilor, Place de la

precum Ion Conea, Gheorghe Pavelescu, Ion Pop-Reteganul, Nicolae Dragomir, Nicolae Deleanu, Dumitru Gălățan etc. De asemenea, o găsim des amintită în lucrările care vorbesc despre nedeile momărlanilor din Valea Jiului. Reluată după anul 2010, această nedeie, de ieri și de azi, vorbește despre legăturile dintre românii care trăiesc de o parte și de alta a Carpaților, legături care sunt la fel de vechi ca și poporul care a locuit în aceste zone. Nedeia din Poiana Muierii a prilejuit sute de ani întâlnirea în voie a românilor de pe ambii versanți ai Carpaților. Aici granițele au fost doar pe teren, nu și în sufletele ciobanilor, care mergeau cu turmele la pășunat în M-ții Lotrului, M-ții Șureanu și se întâlneau de Sf. Ilie în Poiana Muierii. Noi suntem urmașii acestora. Prin

numele pe care îl purtăm - "NEDEIA" - ansamblul din Novaci are datoria strămoșească de a nu ocoli vechile locuri de întâlnire ale ciobanilor novăceni și ardeleni.

La doar o săptămână după Nedeia din Poiana Muierii, pe 27 iulie 2025, în numele aceleiași cauze, de păstrare a vechilor relații de prietenie și colaborare cu românii din comunele ardeleni situate pe versantul nordic al Munților Parâng, cu credința că un popor, ca să existe, trebuie să-și păstreze rădăcinile, am traversat din nou munții, pe Transalpina, voioși, dar și încântați de frumusețea nemuritoare a zonei.

De această dată destinația a fost Șesul Jinarilor, mai precis Festivalul Folcloric "Sus pe muntele din Jina", organizat de localitatea Jina, județul Sibiu, unde cântecele și dansurile ciobănești de pe cei doi versanți ai Masivului Parâng au cucerit inima românilor.

Pregătirea unor asemenea evenimente nu este ușoară pentru tinerii dansatori de la "Nedeia" și pentru cei care îi conduc. Membrilor trupei nu li se acordă recompense materiale sau financiare. Recompensele pentru acești tineri sunt de altă natură. Ele vin la pachet cu locurile străbătute, cu obiectivele culturale turistice existente pe traseu, cu scopul unei oferte educaționale de neratat. De această dată, mergând la Jina, ne-am bucurat de frumusețea peisajelor de pe Valea Frumoasei, de descrierile marelui Sadoveanu, de o seară petrecută la cabana Conacul Regilor și de gustul bulzului de la Stâna din Ștefanu, unde de fiecare dată suntem așteptați cu bucurie.

Prezența Ansamblului Folcloric "Nedeia" la asemenea evenimente este posibilă datorită Primăriei Orașului Novaci și unor novăceni, susținători ai ansamblului, precum băcița Mărioara, Obștea "Banca Gilortul" Novaci, Ionuț Țarfula etc. Astfel, putem spune că umăr la umăr ne mobilizăm pentru promovarea minunatei noastre zone din punct de vedere cultural și turistic.

Prof. Elena BASARABĂ,
Director al Casei de Cultură Novaci

Concorde, Le Jardin des Tuileries, Muzeul Luvru, Turnul Eiffel și o aventuroasă plimbare cu metroul parizian.

Ajunși acasă, la Novaci, după o perioadă istovitoare pentru toată lumea, datoria de novăceni cu sânge în vene, urmași ai ciobanilor, care au pus bazele nedeilor ciobănești din Munții Lotru - Șureanu, ne-a dus pașii spre Nedeia din Poiana Muierii, organizată în fiecare an de Sf. Ilie (20 iulie). Prezența dansatorilor novăceni la acest eveniment este un angajament "de neuitare" luat în fața străbunicilor, pentru care acea zonă a fost foarte importantă. Această nedeie are o existență veche și lungă, fiind atestată documentar între anii 1484-1947. Au participat la această nedeie părinții și bunicii noștri, novăcenii numărându-se printre cei care, în 1947, au provocat întreruperea tradiției printr-un scandal de proporții. Nume ale unor ciobani novăceni, precum Mitică Dodoi, Nicolae Vaidianu, Nelu Mătcă, Dumitru Poravu etc., toți în floarea vârstei la acea vreme, s-au vehiculat cu ocazia aceluia scandal.

S-a scris puțin despre această nedeie și uneori doar tangențial. Ne-au lăsat unele mărturii, dar nu prea bogate, părinții noștri prin povești și unii scriitori,

Un nou început...

Începutul lunii august - practic, ultima lună de vară - este plin de bucurii, pentru că majoritatea celor care muncesc se bucură de zile de concediu mult așteptate, căci împreună cu familia merg să se relaxeze pe meleaguri mai mult sau mai puțin cunoscute.

După euforie și distracție, fiecare se întoarce acasă cu bateriile încărcate cu multă energie, iar încet-încet toată lumea intră în cotidian, începe să se gândească la momentul următor, foarte important pentru întreaga familie - începerea școlii.

Pentru mulți, părinți și copii, emoțiile sunt foarte mari, pentru că cei mici pășesc pentru prima dată într-o colectivitate, cunosc fețe noi - copii și adulți -, altele decât cele din anturajul zilnic, fac cunoștință cu spațiile destinate cunoașterii și jocului, cu noțiunea de program școlar ș.a. Pentru unii dintre ei, există lucruri greu de înțeles la început de drum, ca de exemplu întâlnirea cu colegii, cu cadrele didactice, împărtășirea modului în care au petrecut vacanța, revederea clasei în care au petrecut anii trecuți și, poate, pe cei care vin.

În întâmpinarea părinților și copiilor, întru cunoaștere și acomodare facilă, vin colectivele bine formate de îndrumători (educatori, învățători, profesori) - cu toții specialiști care au îndrumat și pregătit an de an multe generații de copii, dar și personalul auxiliar și câțiva angajați ai cabinetului

medical școlar și cabinetului stomatologic, deschise de Primăria Novaci în colaborare cu D.S.P. Gorj, în incinta Liceului Teoretic Novaci. Cele două cabinete asigură asistența medicală de urgență tuturor copiilor care învață în unitățile școlare din localitate.

Pentru buna desfășurare a activităților, pentru a preveni transmiterea anumitor boli și pentru a urmări posibila îmbolnăvire a copiilor la început de activitate, se derulează triajul epidemiologic, care constă în controlul capilar și tegumentar al acestora. Odată cu acest prim contact, se informează elevii și părinții de documentele pe care trebuie să le aducă la cabinetul medical pentru completarea fișelor medicale care însoțesc copiii pe tot traseul educațional desfășurat pe raza orașului Novaci.

După ce activitățile de început s-au derulat, conform unui plan de activitate - care se actualizează la începutul fiecărui an școlar și este avizat de conducerea instituțiilor de învățământ - au loc activități de evaluare a parametrilor fizici (greutate, înălțime, perimetre), măsurare și monitorizare, dacă este cazul a valorilor T.A., deficiențelor de vedere și auz cu trimitere către specialiștii din domeniu.

Pentru că informarea înseamnă cunoaștere, iar aceasta implică gândire și responsabilitate în colaborare cu îndrumătorii (diriginți, educatori, învățători) și părinții, personalul medical desfășoară întâlniri cu

elevii, la care se discută probleme legate de sănătate fizică și psihică, formarea autonomiei la cei mici, relațiile dintre sexe, acordarea primului ajutor, în

funcție de vârsta copiilor și solicitările adulților etc.

Cabinetul stomatologic asigură asistență de specialitate în regim de urgență tuturor elevilor care solicită acest lucru, în colaborare cu părinții, aparținătorii. Aceștia, conform legii, trebuie să completeze anumite formulare disponibile la cabinet.

Medicul specialist din cadrul cabinetului, în colaborare cu personalul didactic, face prezentări la clase pe teme precum: igiena orală, prevenirea și tratarea cariilor, vizite la cabinet pentru acomodare și cunoaștere ș.a.

Pentru că toți ne dorim generații de copii sănătoși fizic și bogați sufletește, empatici și doritori de cunoaștere și progres, este important să colaborăm și să ne completăm reciproc toți cei implicați în formarea celor care reprezintă viitorul tuturor.

*Asistent medical,
Medregan Elena*

Este mai important să cauți soluția, nu vinovatul. Cursa blamării: un labirint fără ieșire

Atunci când o problemă ne lovește, prima reacție este adesea una de frustrare și, de multe ori, de căutare a unui vinovat. Instinctul nostru ne împinge să ne întrebăm: „Cine a greșit?”, „De ce s-a întâmplat asta?”, „Cine este de vină?”. Deși poate oferi o oarecare satisfacție momentană, concentrarea pe identificarea vinovatului este o capcană care ne consumă energia și ne blochează progresul. În loc să ne petrecem timpul arătând cu degetul, este mult mai eficient și constructiv să ne canalizăm eforturile spre a găsi soluția.

Căutarea vinovatului este un proces toxic și inefficient. Odată ce ai identificat o persoană sau o circumstanță ca fiind responsabilă, ce se întâmplă mai departe? De cele mai multe ori, nimic concret. Blamarea nu rezolvă problema de la sine. Dimpotrivă, ea creează tensiune, distruge relațiile și subminează încrederea. Într-o echipă, de exemplu, o cultură a blamării îi va face pe oameni să-și ascundă greșelile de teamă să nu fie penalizați. Acest lucru nu face decât să agraveze problemele pe termen lung.

Gândește-te la o situație simplă: o sarcină importantă la birou nu a fost finalizată la timp. Abordarea axată pe vinovat ar fi să organizezi o ședință pentru a stabili cine a greșit și pentru a-i face de rușine pe cei responsabili. Dar ce rezolvă asta? Sarcină rămâne nerezolvată, iar moralul echipei este la pământ. O abordare orientată pe soluție ar fi să spui: „Ok, sarcina nu e gata. Ce facem acum? Cum putem recupera timpul pierdut? Cum ne asigurăm că pe viitor nu se mai întâmplă asta?”. Aceasta este o abordare constructivă, care transformă o situație negativă într-o oportunitate de învățare și îmbunătățire.

Adoptarea unei mentalități orientate spre soluții aduce multiple beneficii la nivel personal și colectiv:

Promovează responsabilitatea personală: Când te concentrezi pe soluție, te întrebi: „Ce pot face eu pentru a rezolva asta?”. Această întrebare te transformă dintr-o victimă a circumstanțelor într-un actor activ, capabil să influențeze rezultatul.

Sporește eficiența: Energia irosită pe blamare și pe scuze poate fi canalizată spre a găsi modalități creative de a rezolva problema. Oamenii care se concentrează pe soluții devin mai adaptabili și mai inovatori.

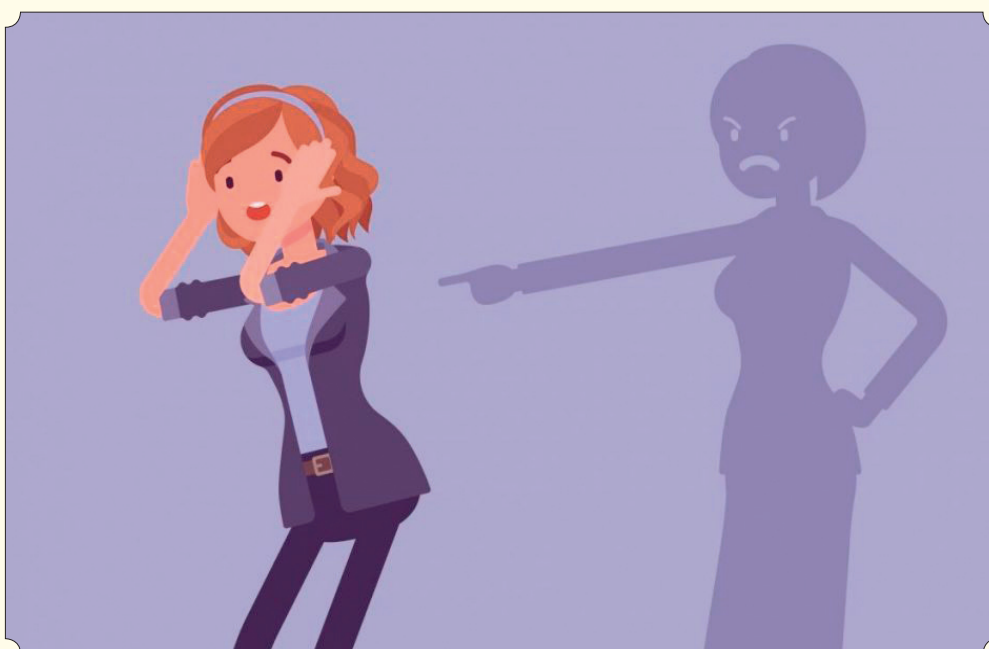
Îmbunătățește relațiile: Într-o relație, fie ea personală sau profesională, o abordare orientată pe soluție transformă un conflict într-o oportunitate de a munci împreună. Astfel, se consolidează încrederea și se dezvoltă o atmosferă de colaborare.

Reduce stresul și frustrarea: Blamarea trecutului este o sursă constantă de stres și nefericire. A te concentra pe soluție te ancorează în prezent și îți oferă un sentiment de control asupra viitorului, reducând astfel anxietatea.

În final, diferența dintre a căuta vinovatul și a căuta soluția este

diferența dintre a privi înapoi și a privi înainte. Oamenii care reușesc să treacă peste obstacole nu sunt cei care se blochează în întrebări despre cine a greșit, ci cei care se întreabă «Ce facem acum?». Adevărata putere nu vine din a înțelege pe deplin trecutul, ci din a te elibera de el pentru a construi un viitor mai bun.

Prof. Țicu Alina-Ramona

Ion Filipoiu - „Parabola fiului risipitor”

După ce, în numărul anterior al ziarului „Novăceanul”, am schițat leagănul spiritual al satului românesc, în cazul de față Zorileștii (Zorleștii) Gorjului (în volumul de reportaje „Satul cu nume de lumină” – 1978), vom purcede pe drumul deslușirii înțeleșurilor și a valorii în sine a fiecărei plachete de versuri din prezenta antologie.

„Parabola fiului risipitor” începe cu poezia „Dezrădăcinare”, pentru a defini, din start, principala temă a antologiei. Cine a trăit viața satului, vibrând la toate ale lui, nu va putea să nu trăiască efectele desprinderii de loava pământului lucrat cu dragoste și trudă, îndeletnicire lăsată ca un testament, de înaintașii trudnici ai pământului. Ideea îmi amintește de un tânăr dintr-un sat, care plecase, ca mulți tineri din sate care se îndreptau spre oraș, cel mai adesea spre București, pentru un trai mai bun. Întrebat de un consătean, întâlnit întâmplător, cum e viața la oraș, acesta îi răspunde cu o tristețe nostalgică: „Mă simt apăsător, să mă mai văd eu la mine în sat și să mă duc în «Valea Nuielii» unde simt toate aromele și liniștea unui loc de unde vezi cerul cu lumina lui înălțătoare”.

Așa va fi resimțit și poetul Ion Filipoiu, care își exprimă tristețea fără leac a desprinderii de părinți și de pământul binecuvântat al satului. În puținele versuri ale poeziei, se conturează o oglindă vie a îndeletnicirii de bază a țărânului, aratul, cu atmosfera de familie țărănească, mama gospodină care avea grijă să aducă bucate alese tatălui și fiului, bărbatii casei, care aveau răspunderi pentru muncile mai grele în cultivarea pământului. Țăranul știe că trebuie să are când înflorește păducelul: „Întâiul gospodar de pe Călnic” își scotea din adăpost (șură) „plugul, cărcea grea, tănjalele și jugul”, apoi sapele, grapa și lopata și „carul uns și strâns în ciocălție/ cu boii rumegând blânzi în restei”.

Urmează un îndrumar al plugăritului, cu îndemnul plăvanilor, care trag „plugul vechi de lemn/ cu hăulit, cu pocnete de bici”, cu cel care ține de coarnele plugului și care are grijă să răstoarne brazda cu piciorul. În tănjirea după satul părăsit, o vede pe mama care va veni la prânz, «cu de-ale gurii», «Și va întinde masa pe ștergare/ La loc poleșnic și ferit de soare!», cu „pâine coaptă în țest, cu jar de prun”, „cu lapte fier, proaspăt în ceaun”: „Și-om fi, țăicuță, vai, mereu, stingheri/ Și-n toate celelalte primăveri/ Eu le-am lăsat pe toate-aci, de-acum,/ Ogorul, lunca, vechiul drum./ Pe tine încă te-am lăsat mahnit/ Și-n neagra strinatate am fugit/ De mine însumi, am fugit, netot/ În urbea blestemată a lui Lot».

Următoarele două poeme „Nestatornicie” și „Ispita” ne transpun într-o atmosferă de basm, în lumea haiduciei, unde „Philippos – iubitor de cai” se „revede” sub forma unui „Flăcău hoinar prin crânguri și pe lunci/ Cu chica-n vânt, cu pieptul dezgolit/ Chemat, mereu, de-al zării infinit...”. Ultimele două versuri din finalul primei poezii amintite sunt o interogație retorică ce subsumează strigătul deznădăjduit al celui care tănjește după vremurile când hălăduia „aiurea pe coclauri”: „Au vremea ceea când o s-o mai ai Philippos - iubitorule de cai...?”.

„Dospitele patimi de străbuni haiduci” îi sună „magic din străfunduri” și în poezia „Ispita”. Când „atâta nedreptate e de-a rândul, e tentat să spintece genunile pădurilor», să strângă „o ceată vrednică de lotri, cu care să se-afunde-n codri/ La vremea sfântă-a ființei la oblăncuri/ Pe ale sihlei tainice adâncuri”.

Remarcăm folosirea unor cuvinte și sintagme rare, măiestrit introduse pe firul descătușării, precum: „Au, firul lor cum cată să-l destorc?”, „șoimii șauri”, „a zariștei țâțâni”, „pârloaga sufletului meu pângărat”.

Versurile sunt în rimă împerecheată, măsura

versurilor este de 11 silabe în „Dezrădăcinare” și de 10 silabe în „Ispita”. Remarcăm muzicalitatea și armonia versurilor, care ne introduc într-un templu securizant natural, care a fost, de secole, sălașul prielnic românului, care l-a folosit și în traiul natural, firesc, dar și în vremuri de restriște, în vicisitudinile vieții.

Următoarele trei poeme ale plachetei („Tănjire”, „Jind” și „Nostalgie”) adâncesc restriștea dezrădăcinării.

Poetul tănjește după spațiul agrest, în care terestru și cel estel se află în deplină armonie într-o ogoirea sufletului celui ce se vrea în mediul lui firesc. Coordonata terestră este susținută de „noptile de vară”, când poetul își face culcuș în „fânul jilav, pe o zoană/ cu iz de mentă și de sânziană” și se așază pe „brațul de otavă/ cu palmele, drept căpătâi, sub ceață”.

Latura celestă include „Cloșca”, ce „abia începe să răsără”, „seninul cerului”, „sorbul abisal”, croit de-acel cuvânt primordial (La început a fost Cuvântul), „stelele” ce păreau „o albă turmă/ Păscând domol în țarina albastră”, „luna plină înveșmântată-n lastră”, prințesa lor stăpână...”, stelele căzătoare, „tăind poteci bizare, efemere/ Spre lumi învăluite în mistere”. În zori pornind „cu toate, valma (Pe «calea laptelui», în lung șirag/ Și-n staulul lui Dumnezeu se trag...”.

Poezia „Jind” ne introduce în aria îndeletnicirii de cosaș, cu bătutul coasei „la umbra ulmului bătrân”. Cosașul, așezat „pe râna stângă jos, cu ciocanul mic, de criță arsă”, tighelște „a coasei gură ștearsă...”. Apoi, după ce „mângâie lama lungă de oțel/ Cu gresia din tocul prins la brâu”, Cosașii-n șir înlăntuit/ Ca-n zborul lor cocorii năuciți, se reped vânjos în fân călău”. Ultima strofă a poeziei, precum și ultimul vers („Au, unde ești apasă fericire?”) se constituie ca un strigăt al celui aflat în „chinul crud”: „O, de-aș putea scăpa de chinul crud/ Ce-mi prididește sufletul de-alean/ Să mă mai văd în câmpul meu gorjean/ Din largul lui, să mă adie vânt/ Cu-arome tari, de fân și de pământ/ Să-mi ardă fața, părul să-mi răfîre...”.

Rima versurilor este împerecheată, cu ritm variabil și cu măsura versurilor de 10 silabe. Succesiunea de strofe alcătuiește fiorul nostalgiei, pe un ton crescendo, culminând cu strigătul final: „Au, unde ești, apasă fericire?”, amintind de versul eminescian: „Unde ești copilărie, cu pădurea ta cu tot?”.

A treia poezie din această arie tematică, „Nostalgie”, amintește de o altă fațetă a vieții țărânului român, care știa nu numai a lucra pământul, dar și să-și umple sufletul cu petreceri, într-o atmosferă de belșug, pentru că țăranul român a avut întotdeauna mândria de a avea cele convenite pentru un trai îndestulător. „Când prinde a fierbe sângerul vin”, poetul tănjește a se așeza „la masa de-altădată” și să ceară hangitei „O bărdacă plină/ De turburel”, s-asculte cântarea mustului, în fier. Se spune că marelui Brâncuși îi plăcea să bea vinul din oale proaspăt smălțuite, spunând că voia „să asculte glasul pământului”.

„Lumea adunată” nu putea să nu adune «scripcarii lângă masă». Gândul poetului îi amintește „de vremea de demult/ Când îmi purtam ciopoarele pe culmi/ Și pe sub poale de păduri de ulmi/ Și scoțându-și de sub zăbun/ Bătrânul fluier alămit, de prun/ Și-și frământa cu el vreun dar dospit, îngânând «cântări străvechi»”.

Gândul îl poartă „câte evi străbuni”, cu hanuri părăsite și pustii/ Cu umbre de strigoi și de stafii/ Pe la răscruci, cu cumpene silhii/ Și ghizduri prăbușite-n mușchi verzu”. E o lume a părăsirii, rostită de „domolul și duiosul glas/ Născut din pustiiri și din necaz”.

Ultima strofă adâncește nostalgia, versurile reflectând măiestrit acest sentiment: „S-ascult, tăcut, jilave și să cânt/ Melancolia lui îngemănând/ Cu-aleanul sufletului meu stingher/ De-atât amar de timp uitat de cer...”.

Următoarele patru poeme ale plachetei („Zădărnice”, „Dor”, „Alean” și „Întoarcere”) par a închide cercul. Atrasă de „Icoana sfântă a locului natal...”, poetul revede spațiul părăsit, în lungă-nstrăinare - curtea „mare cu pomet în jur”, „Casa-n alb imaculat, de var/ Cu prispă îngustă și cu pălimar...”. Urmează un specific de casă țărănească sfințită cu podoabe, ce inspirau frumusețe și miresme, plăcând privitorului, care-și plămădisese substanța spirituală și de simțire, care-l marcaseră pe vecie: „Odaia alor mei - pios cămin/ Cu veșnica mireasmă de pelin/ Cu scoarțe vechi, țesute din cocleți/ Și străchini de Horezu, pe pereți/ Spre răsărit, pe candela clipind/ Icoana maicii sfinte, de argint/ Perdelele strânse-n fundă, la ferestre/ Pe lada mamei, țoalele de zestre”.

În lumea satului, majoritatea familiilor țărănești trudes pentru că odraslele lor să ajungă domni la oraș: „De-am fost noi, Doamne, hămuți de muncă/ Măcar feciorul altceva s-ajungă”. „De-aici porneau, cu traistele pe băț/ Să vadă ce mai fac/ Cum mai învăț/ Duminici de duminici, de ar fi fost/ Troiene cât de mari, drum cât de prost/ Nu le păsa de trudă, de nesomn/ Un singur gând aveau: s-ajung eu domn...”. Întrebarea celui care nu a simțit împlinirea convenită este răscolitoare: „Iar eu, eu, bravul, singurul lor fiu/ Eu ce-am ajuns, ce sunt, ceva să fiu?”. Urmează un spațiu al încropirii, cu „Mansarde, boxe, beciuri, magazii/ Și poduri pripășite cu stafii.../ Și toată «mobila», un pat de fier/ O masă în colț, sub ochiul spart de geam/ Un scaun scâlâmb, nici știu de unde-l am”. „Atâta am, e toată-averea mea, s-a fost ales de truda lor ceva?”.

Poeziile „Dor” și „Alean” adâncesc nostalgia poetului, care tănjește după „satul cu nume de lumină”, sat arhaic și patriarhal, având în centru biserica, „cu tainice tăceri de țintirim”, cu „turlele înalte priveghind/ Și clopotul de bronz cu glas de-argint”, „troița cu ctitori legendari”.

Sunt în locurile pe unde voinicii din balade „au mas”. Alte suporturi materiale înrădăcinate în sufletul poetului, „plaiurile verzi”, „ponoarele”, „culmile cu povârnișul blând”, „murmurul de izvoare clipocinde”,

Prof. Dumitru BONDOR

„hanul vechi de sus de la răscruci/
Pe unde-odată chefuiiau haiduci/
Cu noateni fripti și rubiniu în oale/
Cu sloboziri de durde și pistoale”,
sărbătorile cu cânt și joc, „cu lăutari
trăgând pe corzi cu foc”, „casele cu prispe
bătrânești/ Ce-au depănat atâtea vechi
povești”.

Următoarele trei strofe sunt tot
atâtea întrebări răscolitoare: „Când locul
meu acolo-i nesmintit/ La ce-oi fi stând
eu Doamne, hainit/ Prin uși străine,
printre oamenii răi/ Adunături de lași și
de mișei?”.

În „Alean” întâlnim o retragere în
sine într-o întremare sufletească aceluia
lăsat „fără nădejdi” de mărăcișul vieții
omenești. Poetul își găsește ogoirea
sufletească în „vremea de demult”, unde
„speră să găsească «pacea», care e
deasupra-i să se toarne: Să-mi par eu mie
însumi renăscut/ Din curăția unui timp
pierdut...”.

Ultima poezie a volumului
„Întoarcere” reflectă revenirea la
„pământul natal blagoslovit de zei, unde
speră să-și găsească tihna”. Își cere
iertare, după „zădărnica atâtor ani
deșerti”, în care s-a dus „în lume biet
pribeag”. După ce s-a adăpat la alte
izvoare, se întoarce „umil și hărțuit”, să-
și ostoiască „sărmanul trup flămând”.

Poetul nu dorește decât regăsirea
de sine: „Primește-mă la tine, atâtea vai/
Și dă-mă mie însumi înapoi, statornic,
iar, să fiu la toate cele/ La matca mea, la
rostrurile mele...”.

Ultima strofă e o mărturisire a ceea ce și-a dorit: „S-ascult
foșnind, în iarbă și în frunze,/ Mulțimile
de vieți ascunse/ Să-mi cânte al apei
murmur uniform/ Și eu, pământule, să
dorm..., să dorm”. Versurile amintesc de
poezia populară, atribuită lui
Eminescu, „Codrule, Măria Ta”:

„Codrule, Măria Ta,

Lasă-mă sub poala ta,

Că nimica n-oi strica

Fără num-o rămurea,

Să-mi atârn armele-n ea.

Să le-atârn la capul meu,

Unde mi-oi așterne eu

Sub cel teiu bătut de vânt

Cu floarea pân-la pământ,

Să mă culc cu fața-n sus

Și să dorm dormire-aș dus”.

Versurile se construiesc ca o
cântare domoală, a unui suflet înstrăinat,
care-și găsește alinare doar în spațiul
copilăriei, ale cărui seve curg năvalnic în
sufletul păcatului, care a îmbinat aici
măiestria versificației și rafinamentul
poetic cu o mare și adâncă putere de
simțire.

Va urma...

Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul

Sărbătoarea **Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul** este una dintre cele mai importante sărbători religioase din calendarul ortodox, prăznuită **pe 29 august**. Este o zi de post și smerenie, cu o puternică încărcătură spirituală și simbolică. Postim în această zi, pe de o parte ca să nu ne asemănăm cu Irod, care din cauza ospățului fără măsură, a cerut ca Salomeea să-i danseze și drept răsplată i-a oferit capul Sfântului Ioan Botezătorul, iar pe de altă parte, ca să ne asemănăm cu viața înfrânată a lui Ioan. Sfântul Ioan Botezătorul este considerat cel mai mare proroc al Vechiului Testament și Înaintemergătorul Domnului, adică cel care a vestit venirea lui Iisus Hristos și L-a botezat în Iordan.

Sfântul Ioan Botezătorul s-a născut în cetatea Orini, în familia preotului Zaharia. Elisabeta, mama sa, era descendentă a seminției lui Aaron. Nașterea prorocului Ioan s-a petrecut cu șase luni înaintea nașterii Mântuitorului Iisus Hristos. Nașterea sa a fost vestită de către îngerul Gavriil lui Zaharia, în timp ce acesta slujea la templu. Pentru că nu va da crezare celor vestite de îngerul Gavriil, Zaharia va rămâne mut până la punerea numelui fiului său.

Există o lungă perioadă din viața Sfântului Ioan Botezătorul despre care nu avem informații. Știm ca s-a retras în pustiu, unde a dus o viață de aspre nevointe, până în momentul în care a primit poruncă să înceapă să predice. Rolul lui Ioan nu a fost doar acela de a pregăti poporul pentru venirea lui Hristos, ci și acela de a-L descoperi lumii ca Mesia și Fiul lui Dumnezeu.

Din Evanghelie cunoaștem că Ioan a fost ucis din porunca regelui Irod Antipa. Irod, fiind muștrat de Ioan pentru că trăia cu Irodiada (soția fratelui său, Filip), a căutat un prilej să-l pedepsească. Cu ocazia unei petreceri, fiica Irodiadei, Salomeea, a dansat și i-a plăcut lui Irod, care i-a promis că îi va da orice va cere. Îndemnată de mama ei, Salomeea a cerut capul lui Ioan Botezătorul, care a fost adus pe o tepsie (tavă).

Fapta lui Irod nu a rămas nepedepsită, deoarece Areta, pentru a se răzbuna de supărarea adusă fiicei lui, a cucerit castelul Maherus și o parte din pământul Iudeii. După ceva timp, Irod s-a dus la Roma ca să obțină titlul de rege de la împăratul Caligula, ca și fratele său, Agripa. Împăratul însă aflase că se unise cu partii, că uneltea împotriva romanilor și că se pregătea să înarmeze 70.000 de oameni. Pentru acestea i-a luat stăpânirea tetrarhiei Iudeii, i-a confiscat averea și l-a exilat (în anul 38) împreună cu Irodiada,

mai întâi la Lugdun (Lyon) în Galia și apoi la Ilard în Spania. Astfel, Irod s-a sfârșit acolo în mizerie și boală, după ce mai întâi a văzut groaznică moarte a Salomeei. Trăind în Spania, în orașul Lerida, împreună cu exilații Irod și Irodiada, într-o iarnă, Salomeea a vrut să traverseze râul înghețat Sikaris. Dar gheața s-a rupt și a căzut în apă până la gât. Gheața s-a strâns în jurul gâtului ei și ea se rotea, dansând cu picioarele în apă, precum a dansat cândva la curtea lui Irod. Salomeea nu a putut nici să se ridice, nici să se scufunde, până când o bucată ascuțită de gheață i-a retezat capul. Apa i-a purtat trupul în aval, iar capul a fost adus Irodiadei pe o tepsie, precum odată a fost adus capul Sfântului Ioan Botezătorul.

Capul Sfântului Ioan a avut, după tradiția Bisericii, o istorie aparte. El a fost de trei ori pierdut și de trei ori aflat. Prima și a doua aflare a capului este sărbătorită pe 24 februarie, iar a treia aflare a capului Sfântului Ioan Botezătorul este prăznuită pe 25 mai.

Potrivit tradiției, Sfânta Ioana, soția dregătorului lui Irod, este cea care a luat capul Sfântului Ioan Botezătorul din curtea Irodiadei și l-a îngropat la Ierusalim, în muntele Eleonului, într-un vas de lut.

După un timp, un proprietar bogat a crezut în Hristos, și lepădând poziția socială și toată deșertăciunea acestei lumi, s-a făcut monah, luându-și numele de Inochentie. Ca monah, el s-a sălășluit chiar la locul unde se afla îngropat capul Botezătorului Ioan. Dorind să-și zidească o chilie și o bisericuță, el a săpat adânc și a descoperit un vas de pământ în care se afla un cap. Prin descoperire dumnezeiască a aflat că este al lui Ioan Botezătorul. Când s-a apropiat însă de

trecerea la cele veșnice, spre a nu fi găsit de păgânii ce se înmulțiseră în zonă, el l-a luat și l-a ascuns din nou în pământ, în același loc. Arămas aici până în vremea Sfinților Împărați Constantin și Elena, când a fost descoperit de doi călugări. Va fi pus de către un olar într-o raclă și îngropat într-o peșteră, unde va rămâne până în anul 452, când va fi descoperit de către arhimandritul Marcel.

În timpul luptei împotriva sfințelor icoane, capul Sfântului Ioan a fost îngropat la Comane, de unde a fost adus în Constantinopol, de către Sfântul Ignatie (860), în vremea împăratului Mihail. Aceasta este cea de-a treia și cea din urmă aflare a cinstului cap.

În ceea ce privește mesajul moral și spiritual, viața Sfântului Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul Domnului avertizează asupra **consecințelor păcatului și răzbunării**, dar și asupra **curajului mărturisirii adevărului** în fața nedreptății. Este un model de viață curată, asceză și dragoste față de Dumnezeu, iar ziua aceasta ne îndeamnă la **rugăciune și înfrânare**.

Tradiții și obiceiuri

În această zi nu se folosesc cuțite, se evită tăierea pâinii sau a altor alimente – acestea se rup cu mâna, pentru a nu se „repetă” gestul tăierii capului Sfântului Ioan. De asemenea, nu se consumă fructe sau legume rotunde și roșii, mai ales: mere, pepeni, roșii, struguri roșii, prune, vinete, deoarece se consideră că forma rotundă și culoarea roșie amintesc de capul și sângele sfântului.

Mulți credincioși țin post negru (nu mănâncă și nu beau nimic până la apus) pentru a se curăți sufletește. Postul este văzut ca un mod de a cinsti viața curată și jertfa sfântului.

Troparul la Praznicul tăierii Cinstului Cap al Sfântului Ioan Botezătorul subliniază sfințenia vieții Sfântului Ioan și rolul său unic de proroc, martir și Înaintemergător al lui Hristos. Se arată că mărturia sa este vrednică de laudă și că a fost mai mare decât prorocii, pentru că L-a văzut și L-a botezat pe Hristos.

„Pomenirea dreptului cu laude, iar ție destul îți este mărturia Domnului, Înaintemergătorule. Că te-ai arătat cu adevărat mai cinstit și decât prorocii. Că te-ai învrednicit a boteza în repejunile Iordanului pe Cel Propovăduit. Drept aceea, pentru adevăr nevoindu-te, bucurându-te, ai binevestit și celor din iad pe Dumnezeu, Cel Ce S-a arătat în trup: pe Cel Ce a ridicat păcatul lumii și ne-a dăruit nouă mare milă”.

Prof. Spilcă Cristina-Simona

NOVACIUL DE ODINIOARĂ...

- articole și note publicate în săptămânalul interbelic „Gorjanul”-

Darurile regale:

„La Anul Nou M.S. Regele a dăruit plugurilor români, în semn de nemărginită dragoste, pluguri în valoare de câteva milioane lei. Acum, la începutul primăverii, plugurile au fost predate Fundației Culturale Regale „Principele Carol”, spre a fi distribuite, prin Căminele culturale, unui însemnat număr de gospodari harnici și săraci. Gorjului nostru i-au revenit 16 pluguri. Camera de Agricultură de comun acord cu Prefectura și cu Căminul cultural județean, le-au predat celor 16 gospodari, pe baza unui tablou trimis de Fundație. Iată numele celor ce au fost răsplătiți, pentru munca lor cinstită, de M.S. Regele: Dumitru Duguleană-Cernădia, Dumitru C. Smeadă-Logreștii Birnici, Gr. M. Stelea-Sârbești, Iosif Goagă-Mogoșani, Ion N. Pera-Godinești, Gh. Gh. Sgondea-Câlnic, I.V. Săvulescu-Dobrița, I.M. Mărgineanu-Aninoasa, V.V. Firoiu-Câmpofeni, I.Gh. Rață-Ciuperceni, Victor Gr. Stamatoiu-Budieni, Alex. Isvoreanu-Borăscu, I.C. Găman-Bălțișoara, Petre I.P. Brânzan-Voitești, N.I. Mircioiu-Stroești, C.D. Struți-Moi. În aceste vremuri tulburi, simbolicul dar apare în toată grăitoarea lui măreție, legătura dintre Rege și plugari fiind temelia unei strânse uniri, atât de necesară în lăuntrul țării, pentru a face față, oricând, tulburărilor ivite la hotare”.

(„Gorjanul”, anul XVI, nr. 12 din 29 martie 1939, pag. 1)

Cartea:

„Zilele trecute, într-un cadru de aleasă sărbătoare, a avut loc în capitala țării – în prezența Suveranului – inaugurarea Expoziției Cărții, premergătoare „Lunii Cărții”. De unde odinioară se sărbătorea „Săptămâna Cărții”, progresul și necesitatea răspândirii cât mai largi a acestei dumnezeiești unelte, a făcut ca termenul acestei legitime campanii să fie mult mărit. E frumos acordul între măreața carte a lui Dumnezeu – natura acum primăvara, în uriașe desvoltare și mereu deschisă la toată ființa și între cartea propriu-zisă, care pentru noi oamenii e tot o adevărată minune și binecuvântare a Atotputernicului. Ea, cartea, e unul din cele mai puternice mijloace de apropiere către El. Biblia ce-i, oare, decât o carte? Dacă privim însă la viața sbuciumată a satului, către cei mulți, spre care – pe multe laturi – încep să se îndrepte atenții mai insistente, sezonul cărții îl găsim în timpul iernii, cum cu bună dreptate scria cândva și regretatul învățător Niculiță Popescu, în coloanele acestui ziar. Chiar și în satele unde se citește atât cât bruma se citește, în timpul primăverii se observă o reală anemie, datorită muncilor. Totuși aripa campaniei „Luna Cărții” tinde să-i atingă în mod mai mult sau mai puțin direct și pe cei ce formează gloatele satelor. Așa, în anul trecut, până și factorii poștali îmbieau pe cei din juru-le cu diferite cărți, - multe potrivite și satului. Câtă diferență între vremurile vechi, când cartea era doar pentru privilegiați, - se scria enorm de greu, în loc de hârtie, pe piei, o carte costând o avere și ținându-se legată cu lanțuri de teama de a nu fi furată – și între cartea vremilor de acum, când e așa de răspândită și, oricât ne-am plânge de scumpetea ei, e incomparabil de ieftină față de vremile de odinioară! Ce greu se răspândește atunci lumina minții! Ce să mai vorbim de mult răspândite ziare de azi, de serviciul informativ adus de ele în toate domeniile? Da, în adevăr, cartea o putem privi ca un ales al lui Dumnezeu, căci așa după cum afirmă cineva: „Tot ce omenirea a gândit și tot ce a înfăptuit, încap perfect de bine în foile unei cărți”. Cartea ne ajută și ne cultivă în profesia noastră, oricât de pretențioasă sau oricât de modestă ar fi ea: cartea ne dă orizonturi și orientare în viață și în societate; tot ea ne poate recrea și distra. Cartea poate fi cel mai bun și mai fidel tovarăș, precum și cea mai aleasă pasiune. Pe bună dreptate a afirmat un mare om de cultură: „Dacă ar fi să-mi aleg o pasiune care să însoțească până la moarte, aceasta ar fi cititul cărților”. Și această pasiune trebuie să însoțească nu numai pe cel ce are profesia cu accent

intelectual, ci pe tot insul. Cartea e necesară nu numai în mâna intelectualului: ea trebuie să se afle și lângă plug, precum și pe măneca cojocului ce-l poartă ciobanul pe crestele munților. Au fost cândva și unii înși ce au adus și oarecare critici cărții în școală. E drept că în școalele de toate gradele s-a cam făcut adesea abuz de carte; dar de la intelectualismul exagerat și rău înțeles, nici cu gândul nu trebuie să ne ducem la cealaltă exagerare, a disgrației. Tot o exagerare este să credem că mântuirea satelor vine numai de la culturalizarea lor. Are multă dreptate dl. prof. Gusti când afirmă că lupta pentru ridicarea satelor trebuie dată pe toate laturile, ca: sanitară, economică, culturală, agricolă, etc. Nu este de conceput, însă ridicarea satului fără carte. Nu-i deloc mărunț rolul

bibliotecilor în cadrul căminului cultural. Biblioteci au cam fost și până acum prin multe sate, cu cărți multe, puține, mai mult sau mai puțin potrivite satului. Se pune însă întrebarea: câte biblioteci au fost în stare de a da tot rodul ce-l puteau da, fie și în terenul - să-i zicem arid - în care ele erau împlântate? Nu-mi îngădui aprecierea. O las s-o faceți dvs. - cititorii. Se cere, în adevăr, celui ce are „cheia de la dulapul cu cărți”, pe lângă pasiunea cărții și dibăcie, perseverență și mai ales setea curată de ridicare a celor mulți. Dar nu numai cel cu acea însărcinare, ci oricare intelectual din sat și oricare înțelegător al rolului mare al cărții (din nenorocire nu toți cei ce au o „diplomă” înțeleg cu adevărat rolul cărții) e dator să lupte în acest sens. Un cititor în plus e o cucerire de mult preț și nu trebuie pregetat s-o faci dacă ai prilejul. Împlinești astfel o aleasă datorie de consătean, de român și chiar de om. Și apoi numai printr-o conlucrare a celor ce au datoria să înțeleagă rolul cărții, se poate aduce în sat, ca și în oraș, cu adevărat un progres. Învățătorul, are în acest scop și o îndatorire specială: aceea de a face un copil, mai ales pe cel din cursul complementar, să-și însușească pasiunea culturii și cultul cărții, care pasiune și care cult să-l însoțească până la adânci bătrânețe, să-l facă chiar să strângă la orice vârstă și cu orice prilej o carte, s-o îngrijească și de-ar locui și într-un bordei, să-i găsească un colț unde s-o așeze cu toată cinstea. Cu toții să năzuim după lumină; cu toții câți avem puterea de a lupta, să luptăm pentru: „Lumină, cât mai multă lumină!”. Marea unealtă în acest scop e ea, căreia trebuie să-i purtăm un adevărat cult: cartea.

Ion I. Flitan

(„Gorjanul”, anul XVI, nr. 18 din 19 mai 1939, pag. 1-2)

O bună faptă:

„D. farmacist C. Vasilescu din Novaci, a dăruit școalei primare din Cernădia o frumoasă planșe ce cuprinde, între altele câteva zeci de tubulețe de sticlă, elegant aranjate, conținând diferite substanțe, de mult și real folos la lecțiile de fizico-chimice, îndeosebi pentru cursul complementar. Elevii pot avea astfel diferitele substanțe, în mod concret și clar, purtând fiecare din ele atât numirea științifică cât și cea populară. Nu scriem aceste rânduri pentru vreo reclamă, - ce ar putea chiar măhni pe dl. farmacist Vasilescu, în modestia ce-l caracterizează; ci ca o isbucnire a unui simțământ de bucurie în fața unui așa de frumos gest pentru școala poporului și ca un indemn pentru atâtea și atâtea inimi

ce ar putea, în diferite chipuri, să manifeste gesturi similare.

I. Flitan, inv.”

(„Gorjanul”, anul XVI, nr. 19-20 din 23-31 mai 1939, pag. 8)

Informațiuni:

„Lui Ion Pr. Rădulea din Pociovaliștea i s-a furat, din curtea caselor, o vacă în valoare de 5-6000 lei”.

(„Gorjanul”, anul XVI, nr. 9-10 din 7-14 martie 1939, pag. 5)

Diverse:

„În noaptea de 12 c., la gospodăria lui I. Bocăi-Novaci s-a declarat un incendiu, care a mistuit o magazie încărcată cu material lemnos fasonat, cereale, vase etc. Pagubele ating 80 de mii lei. Focul se crede că a fost pus”.

(„Gorjanul”, anul XVI, nr. 21 din 21 februarie 1939, pag. 4)

Informațiuni:

„În noaptea de 1 iulie, indivizi necunoscuți au profanat mormântul femeii Maria Popa din Pociovaliștea, îngropată în ziua de 29 iunie, jefuind cadavrul de un inel și o pereche cercei de aur, cu care fusese îngropat”.

(„Gorjanul”, anul XVI, nr. 26 din 10 iulie 1939, pag. 6)

Pagina satului:

„E tot ce trebuia gânditorilor de bine pentru satul de azi, înșurubat la mașină cu ritm nou a vieții noastre sociale. Aici, va vorbi satul cu sine, în casa sa, în nevoile sale și cu ocârmuitorii săi vremelnici. Gândesc la satul adevărat, al traiului pământesc, al crudei realități; nu la satul poeziei, al visului, al irealului sau idealului platonice, văzut prin cristalul biroului, ori prin paharul șampaniei. Gândesc la satul românesc, - „așa cum e!”. Cunoscând satul în realitate îl vom iubi și iubindu-l vom face mult bine pentru nevoile lui. Satul e plămânul ce pulsează sănătate statului; iar sateanul, în mic, e însăși nația. E talpa ori temelia țării; e pârghia de rezistență și ridicare a Nației, pârghie care n-a fost folosită nici spre binele său personal, nici al țării întregi - ci spre paguba tuturor. În sat, e firea cea curată a vieții noastre de Stat; e izvorul originii, nealterată de gunoii străinismului; e limba cazaniilor străbune, departe de gunoiul barbarismelor, neologismelor și idiotismelor ce otrăvesc sângele și schimonosesc făptura noastră mintală. Satul e pătura germinatoare a toată sămânța bună; căci agricultorii harnici, fierarii, zidarii, pescarii cinstiți, devin conducători de popoare, eroi naționali și sfinți ai credinței. Binele și fericirea satului trebuie văzute din amvonul Bisericii și de pe catedra Școalei, din unirea sinceră și colaborarea reciprocă a conducătorilor lor firești: preot și învățător, cum și din sprijinul și încurajarea lucrului bun de la deținătorii destinilor de țară, ținut și județ. Expoziția satului, rămâne cercetarea sateanului pe prispa casei sale, la munca de ogor și-n tot locul, unde cere sfatul, îndrumarea și sprijinul semenului său, prin exemple bune și elocvența faptelor mărețe, spre a-și canaliza energia sale pe făgașul binelui privat și public. Țară binecuvântată: ape, râuri, munți, codri, izvoare, soare, zăcămintele de tot felul, holde și oameni fără seamăn în frumusețe, bogăție și înțelepciune, de-ai crede că Dumnezeu e numai al românilor. Răvnită de ochii înșângeați ai haitelor hămesite după pradă de la răsărit, apus, miazăzi și miazănoapte, - s-o facem de temut prin consolidarea energiilor ei vitale, după actul cel mare: „reîntregirea”. Să deschidem ochii-n patru; să arăm mai adânc, destelenind ogorul satului și să privim spre zările realității, spre greutatea și răutatea ceasurilor ce petrecem., spre a nu ne prinde vremea dormitând. În satul de azi plânge doina, se tângue limba, e terfelit portul, se părăsește credința, datina, jocul și cântul din străbuni.

Cristian GRECOIU

Dictatul de la Viena: o pagină neagră în istoria României

Data de 30 august 1940 rămâne un moment de profundă tristețe și o rană deschisă în memoria colectivă a României. Cunoscut sub numele de Dictatul de la Viena, acest act arbitrar a reprezentat o lovitură teribilă dată integrității teritoriale a statului român, având consecințe dramatice pentru generații întregi.

Astfel că, în istoria multimilenară a relațiilor româno-maghiare, „Dictatul de la Viena”, cunoscut în literatura internațională sub numele de „Al Doilea Arbitraj de la Viena”, reprezintă un moment cu adevărat important.

Ceea ce pentru români (în istoriografie și memoria colectivă deopotrivă) reprezintă un „rapt” (răpire, furt), pentru maghiarii atașați ideilor revizioniste evenimentul este „o dulce războiune a Dictatului de la Trianon”.

În contextul geopolitic tensionat al celui de-Al Doilea Război Mondial, România se afla într-o poziție extrem de vulnerabilă, prinsă între interesele marilor puteri. Sub presiunea directă și amenințarea militară a Germaniei naziste și a Italiei fasciste, care doreau să-și consolideze influența în Europa de Est, României i-a fost impusă cedarea unei mari părți din Transilvania. Ungaria, aliată a Axei, a cerut revizuirea granițelor stabilite la finalul Primului Război Mondial, iar liderii naziști, Hitler și Mussolini, au acționat ca arbitri, dar cu o parțialitate evidentă.

Decizia de a ceda teritoriul a fost o alegere dureroasă. Conducerea României, în frunte cu regele Carol al II-lea, a fost pusă în fața unei alternative imposibile: acceptarea dictatului și pierderea unei părți importante a țării, sau un război devastator, pe care nu-l putea purta singură și care ar fi dus la o ocupație totală. Alegerea a fost făcută cu inima grea, din dorința de a salva restul României de la un dezastru și mai mare.

Consecințele au fost catastrofale. Aproximativ 43.000 de kilometri pătrați și peste 2,6 milioane de locuitori, majoritatea români, au trecut sub administrație ungară. Această schimbare forțată a granițelor a declanșat o perioadă de teroare și suferință pentru populația românească din teritoriile cedate. Mulți români au fost supuși la persecuții, umilințe, iar proprietățile le-au fost confiscate. Actele de violență și crimele, precum masacrele de la Ipu sau Treznea, au reprezentat puncte de cotitură tragică.

Dictatul de la Viena a generat un sentiment de frustrare și revoltă în rândul populației române și a provocat o criză politică majoră în țară. Regele Carol al II-lea, responsabil pentru decizia de a ceda teritoriul, a fost forțat să abdice la scurt timp după eveniment.

Deși teritoriile pierdute au fost reintegrate în România la sfârșitul celui de-Al

Doilea Război Mondial, prin Tratatul de Pace de la Paris din 1947, Dictatul de la Viena rămâne un simbol al injustiției istorice și o lecție dură despre vulnerabilitatea unei națiuni în fața jocurilor de putere internaționale. Acest eveniment ne amintește că istoria nu este doar o succesiune de victorii, ci și un mozaic de sacrificii și tragedii, iar lupta pentru dreptate și integritate națională este un proces continuu.

Prof. Țicu Alina-Ramona

Și toate acestea cer înviore. „Pagina Satului” din tribuna „Gorjanului”, e trăsura de unire între Gorjul literar cultural-artistic al celor de ieri și de mâine, prin noi cei de azi, pătrunși de fiorul aceleiași uniri-n cugete și-n simțiri pentru interesul obștesc. Să facem politica satului! Să fim sare curată și lumină luminoasă, îndulcind viața satului, prin pilda și sacrificiul vieții noastre. Satul și sateanul gem din greu sub povara sarcinilor de tot felul. Când carul scârțâie din încheieturi și boii mugesc a foame, e semn rău. Să nu închidem gura boului ce treeră, ori să descurajăm vrednicia falangei de front și geniu pentru țară a sătenilor. Să desfundăm isvorul, să căutăm adevărul și cauza lui și ... mai multă mâncare și mai puțin bici... Să folosim „Pagina Satului” ca loc de întâlnire, de mărturisire, de sfătuire și colaborare a vieții cei de sus, cu cea de jos, - ca gândul înalt al doritorilor de bine ai acestui județ să-și dea rodul dorit; altfel se va pierde-n zadar timp se va arunca multă pe scoc la vale, de care satul e satul și de care caută a se cotorosi. Să se explice articole din legi, dispozițiuni și ordonanțe superioare spre a fi cunoscute mai ușor de săteni și a ușura și sarcina celor ce duc la desăvârșire acestea. Domnii deputați, senatori, căpeteniile județului își au aici locul și cuvântul D-lor, pe care sateanul îl așteaptă și a căror fapte ele le urmărește și judecă. Se pot explica subiecte din agricultura rațională, despre viticultură, pomicultură, creșterea vitelor, industria lemnului, mori, pive și altele de soiul acesta, ce interesează de-a dreptul viața sateanului. „Pagina Satului” să fie frântură din sufletul vieții satești, foaia dorită și așteptată ca pâine caldă, plătită la timp, dar și citită, - demnă de respectat prin folosul adus abonatului, înlocuind fițuicile pretinse culturale, ce se vând cu bani grei și nu caută deloc a deslega nodul poverilor celor obidiți de soartă. Să folosim arma ce ne e pusă azi în mână, de ziarul „Gorjanul” și Directorul lui, spre lămurirea și educarea sateanului, spre rezolvarea problemelor satești și propășirea Statului.

Preot V.I. Tomescu - Novaci”.

(„Gorjanul”, anul XVI, nr. 28 din 31 iulie 1939, pag. 3)

Oameni și fapte:

„Pentru restul picturii bisericii din Novacii Români - aflată în construcție -, comitetul de inițiativă a

mai primit donațiuni în bani de la instituțiile și persoanele de mai jos, - în afara obolului enoriașilor acestui cătun: Administrația Muntelui Paltinul (14 000 lei), Ținutul Olt - 7000 lei, dr. Al. Niculescu - 1000 lei, C. Lianu și Ion Giugiulan-Novaci câte 1000 lei, Dtru N. Comănescu învățător Novaci și o binefăcătoare anonimă, tot din Novaci, câte 500 lei, Octav Lascăr șifarmacist C. Vasilescu-Novaci câte 200 lei, I.N. Răduțescu, Petre Stamatoiu - Novaci, I. Bărbulescu - Târgu-Logrești și o binefăcătoare anonimă din Hirișești, câte 100 lei. Încurajarea aceasta este plinirea neputințelor noastre;

căci singuri nu puteam duce la bun sfârșit lucrul început. Donațiunile pentru Casa Domnului sunt aurul credinței lăuntrice, care mută din loc munții nevoilor vieții zilnice, prin grija de mântuirea sufletului; iar donatorii rămân icoane rare, modele de virtute, pentru totdeauna. În fruntea acestor fapte mărețe, stă ca exemplu dl. colonel Ș. Leoveanu, prefectul județului, ochiul clarvăzător și urechea aplecată la suspinele satelor gorjene. Admirăm cu recunoștință și mulțumire măiestria și iscusința cu care d-sa apără cauza dreaptă, făcându-se organ bun conducător al aspirațiilor conștate d-sale pe lângă forurile competente. Mulțumim mult Excelenței Sale D-lui Rezident Regal Dinu Simian, care a binevoit a rupe o fărâmitură de 7000 lei și pentru pictura modestei noastre bisericuțe, din masa bugetului ținutului, ce cu înțelepciune conduce. Mulțumirea e cu atât mai mare, cu cât dania era simțit cerută și primirea ei e la timp potrivit, în vremi de încercare națională, când trebuie a ne uita pe noi înșine și

nevoile noastre zilnice, gândind mai mult la interesul superior al țării. Bunul Dumnezeu să răsplătească înmiit fiecărui donator în parte, după credința faptei sale!

Preot V.I. Tomescu, Novaci”.

(„Gorjanul”, anul XVI, nr. 45 din 30 noiembrie 1939, pag. 5)

Informațiuni:

„Aflăm, deși cu oarecare întârziere, căsătoria conștateanului și prietenului nostru d. Const. S. Pârvulescu, licențiat în drept și comisar-șef în Prefectura Poliției Capitalei, fiul preotului Sebastian Pârvulescu din Cernădia, cu dragălașa d-ră Elena Constantinescu din București, nuni fiind d-na și dl. chestor Alfred Paximade. Le trimitem urările noastre de fericire și noroc!”

(„Gorjanul”, anul XVI, nr. 48 din 25 decembrie 1939, pag. 8).

Diverse:

„D. dr. Gh. Rădulescu, medicul circ. Tg. Cărbunești, și-a serbat de curând logodna cu dragălașa d-ră Ileana Pârvulescu, fiica prietenului nostru preotul Sebastian Pârvulescu din Cernădia. Urări de fericire și noroc!”

(„Gorjanul”, anul XVI, nr. 23-24 din 23 iunie 1939, pag. 5)

Diverse:

„Făcători de rele s-au introdus în casa d-lui Ion Ciorogaru din Novaci, de unde au furat 2000 lei, în numerar și diverse alte obiecte, în valoare de 5-6000 lei”.

(„Gorjanul”, anul XVI, nr. 37 din 30 septembrie 1939, pag. 4)

Informațiuni:

„Nicolae Neață din Cernădia certându-se cu cumnatul său Gh. N. Lițoiu, i-a aplicat o lovitură de secure în cap, răbindu-l mortal. Criminalul a fost arestat, iar victima internată în spitalul județean”.

(„Gorjanul”, anul XVI, nr. 6 din 9 februarie 1939, pag. 2)

A & D House Novaci

**Confort,
natură și aventură
în inima Gorjului!**

A&D House Novaci este pensiune nouă și modernă, construită cu pasiune și încredere într-un viitor mai bun, de doi tineri cu mari speranțe. Situată la doar 2 km de orașul Novaci, casa oferă un ambient primitor și liniștit, perfect pentru familii sau grupuri.

A&D House Novaci vă pune la dispoziție următoarele facilități:

6 dormitoare spațioase, fiecare cu baie proprie;

Living spațios;

Foișor pentru momente de relaxare;

Loc de joacă pentru copii;

Bucătărie complet utilată.

Atracții de vizitat în apropiere:

❖ Satul Răsturnat – case construite cu susul în jos, loc spectaculos pentru fotografii;

❖ Peștera Muierii – peșteră impresionantă cu galerii și fosile paleolitice;

❖ Peștera Polovragi – peșteră cu legende dacice și frumuseți naturale;

❖ Plimbări cu ATV – aventură prin pădure și pe trasee montane.

O ședere la A&D House Novaci combină confortul unei case moderne cu explorarea naturii și atracțiilor unice din Gorj, oferind o experiență memorabilă pentru întreaga familie sau grup.

Prof. Popa Delia

Casa de vacanță Moțata

Casa de vacanță Moțata, situată în pitorescul oraș Novaci, pe drumul principal spre renumita Transalpina, este locul ideal pentru o escapadă relaxantă sau o aventură montană. Cu facilități moderne și o atmosferă primitoare,

cu toate cele necesare pentru a pregăti mese delicioase și a vă simți ca acasă.

Spații exterioare:

■ 2 zone de grătar: perfecte pentru iubitorii de mâncăruri gătite în aer liber;

această locație vă așteaptă să vă bucurați de confortul său în inima naturii.

■ 2 foișoare: locuri ideale pentru a savura aerul curat și pentru a petrece momente de calitate în mijlocul naturii.

Detalii despre cazare:

■ camere: Casa oferă 5 camere spațioase, decorate cu atenție, pentru a vă asigura o ședere plăcută;

■ 3 camere dispun de băi proprii, oferind intimitate și confort sporit;

■ 2 camere împart o baie comună, fiind perfecte pentru familii sau grupuri de prieteni;

■ living mare: ideal pentru relaxare, socializare sau seri liniștite petrecute alături de cei dragi;

■ bucătărie complet utilată: dotată

Localizare excelentă:

Casa este amplasată pe drumul principal spre Transalpina, oferind acces rapid la unele dintre cele mai spectaculoase atracții montane din România.

Experiențe de neuitat:

De la relaxarea într-un cadru liniștit, la aventuri montane de neuitat, Casa de vacanță Moțata vă oferă o combinație ideală de confort și natură.

Prof. Popa Delia

Poeți consacrați

Maria

Maria, un nume de sfântă creștină,
O mamă ce fiul și-l vede pierind,
Din vene îi curge cerească lumină,
Prin timpul fugarnic Marii zămisland.

Maria e taina în lume ivită,
Fecioara născândă în staul de vite,
Cu brațe deschise în ceruri primită,
Prin dânsa chiar Domnul mesaj ne trimite.

Maria e visul ce-adoarme-n răscruce,
Cu ochii mijiți de dor și durere,
Privind disperată osânda pe cruce,
E mama ce veșnic fiul și-l cere.

Maria Fecioara cu doruri nestinse,
Privește în inimi și mângâie lin,
Cad lacrimi pe cruce din suflete plânse ...
Maria-i speranță, e dor și alin.

Florentina CUTEANU

Vara

A venit vara cu soare,
Cu dorința de-a pleca,
Să ne bucurăm de viață,
Căci vacanța-i lumea mea.

Roadele sunt toate coapte,
Grâu-n lan a-ngălbenit,
Soarele te arde-n spate
Pe ogor la răsărit.

Păsările sunt voioase,
Cîrpesec pe lângă geam,
Iarba verde te îndeamnă
Să colinzi fără hotar.

Oamenii sunt toți pe dealuri,
La cosit, la strâns de fân,
Căci în grabă vine toamna
Și lanț ploile se țin.

Și la munte-n drumeție
E frumos vara să mergi,
S-aduni mugurii de brad
Ce-nverzesc bătrâne crengi.

Și s-ascuți cum cântă cucul,
Să vezi codrii înverziți,
Să te răcorești la umbra
Munților încărungiți.

Ileana Constantinescu